

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини

Електронний збірник матеріалів

**II Всеукраїнської науково-практичної
*Інтернет-конференції***

**«Підготовка майбутніх педагогів
до виховної діяльності
в освітньому просторі НУШ:
досвід, реалії, перспективи»**

15 травня 2024 року

Рівне – 2024

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи: електронний збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Рівне: РДГУ. 2024. 203 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 14 травня 2024 р.)

Вашій увазі пропонуються матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи».

Ваколюк А. М.,

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри теорії і методики виховання

Рівненського державного гуманітарного університету

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО НАСКРІЗНОЇ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності завжди було в центрі уваги психолого-педагогічної науки. Значення даної проблеми не піддавалось сумнівам, однак сучасні умови спричинили особливу актуальність розгляду питання становлення вчителя початкової школи відповідно до викликів та умов сучасного динамічного суспільства.

Інформаційне суспільство та легкий доступ до інформації вимагають формування позитивних особистих якостей підростаючого покоління. Важливим чинником удосконалення освітнього процесу ЗВО постає професійна підготовка майбутніх вчителів початкової школи до готовності виконання у діяльності наскрізного виховання. Дослідження вищезазначеного завдання необхідне для задоволення протиріч між високими потребами суспільства до рівня освіченості учнів, що містить у собі як навчальну так і виховну складові та готовністю випускників педагогічних спеціальностей до провадження такої педагогічної діяльності.

Запровадження у школах концептуальних засад НУШ було спрямоване на задоволення потреби школярів у сучасній школі та нових підходах у навчанні. Концепція Нової української школи вимагає від учителя бути «агентом змін» і виконувати роль не лише наставника та джерела

знань, а і коуча, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії дитини [1], що означає давати підтримку дитині, направляти та коригувати її діяльність у навчанні та розвитку – здійснювати наскрізну виховну діяльність, адже метою нової школи є не лише нагромадження знань, а і вміння використовувати їх у повсякденному житті, виховати інноватора та громадянина, який вміє ухвалювати відповідальні рішення та дотримується прав людини.

Вислів В. О. Сухомлинського «Знання без виховання – меч у руках божевільного» в епоху інформаційного суспільства набуває нового значення. Динамічність умов навколишнього світу вимагає формування у здобувачів освіти компетентностей, які допоможуть їм успішно соціалізуватися (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність) [1].

Сьогодення вимагає зміни ролі та функцій вчителя здетермінованої: модернізацією системи освіти, що викликана потребою формування в учнів системи цінностей, яка дозволить їм самореалізовуватись, бути соціально-відповідальними та спроможними до частотої зміни способів життєдіяльності; створенням нової парадигми освіти, в умовах якої засвоєння викладених учителем знань є недостатнім, а здобувач освіти має бути не об'єктом, а активним суб'єктом освітнього процесу;

інформатизацією всієї системи освіти.

Сучасне суспільство потребує системи освіти інноваційного типу, в умовах якої було б можливим формування в учнів уміння до проєктивної детермінації майбутнього, відповідальності, віри в себе, свої сили та професійні здібності, вмінні провадити наскрізну виховну діяльність. Принципові зміни освітньої парадигми полягають в оновленні методологічних підходів до організації педагогічної підготовки сучасних випускників педагогічних спеціальностей, а особливо майбутніх вчителів початкової школи.

Слід зазначити, що перейменування навчально-виховного процесу в освітній не зменшує ролі виховання у ньому. Затвердження нового стандарту початкової освіти, спрямованого на формування ключових компетентностей, створює принципово нову ситуацію у вітчизняній освіті. Підтвердження цього знаходимо у Концепції Нової української школи, де виховний процес розглядається, як невід'ємна складова всього освітнього процесу і пропонується вживати поняття «освіта», «освітній процес» у значенні, що охоплює навчання, виховання і розвиток.

Виховання, як відомо, є складним і багатогранним процесом формування особистості, основна мета якого – всебічний та гармонійний розвиток особистості. Відповідно, виховна діяльність – це діяльність, спрямована на створення оптимальних умов для всебічного та гармонійного розвитку особистості (фізичного, психічного та соціального).

Завдання виховання полягає, в тому, щоб допомогти особистості, що росте, здійснити свідомий вибір суспільних цінностей і сформувати на їх основі стійку, несуперечливу, індивідуальну систему орієнтацій, здатну забезпечити саморегуляцію мотивацію її поведінки та

діяльності. Високий рівень сформованості ціннісних орієнтацій дозволяє людині вибірково відноситися до навколишніх явищ і предметів, адекватно сприймати та оцінювати їх суб'єктивну значущість, тобто орієнтуватися в світі матеріальної і духовної культури.

Однак, підготовка до провадження наскрізної виховної діяльності містить у собі не лише професійний, а і особистісний компонент. Знання закономірностей розвитку дитини є необхідними, проте недостатніми для вирішення даної проблеми. Випускники педагогічних спеціальностей повинні уміти організовувати та застосовувати на практичному рівні усі складові освітнього процесу, бути готовими до наскрізного виховання, а тому самостійно формувати в собі якості, зумовлені специфікою педагогічної професії.

Отже, підготовка до наскрізної виховної діяльності – це неперервний і керований процес, що містить у собі професійний та особистісний компоненти, набуття особистістю суб'єктивного досвіду формування морально-етичних та соціально-політичних цінностей у здобувачів початкової освіти в процесі професійної діяльності вчителя.

Вчитель початкової школи виступає певним моральним ідеалом для своїх підопічних, тому підготовка педагогів даної ланки є надзвичайно важливим аспектом у творенні суспільства. Підготовка вчителів що прийдуть у школи найближчим часом мусить містити у собі усі можливі впливи на формування універсальності спеціалістів, а саме: блоки необхідних дисциплін, формування вміння вибудовувати гуманні взаємини з усіма учасниками освітнього процесу, прагнення до постійного професійного та особистісного розвитку, а також сучасне бачення позитивного педагогічного іміджу. Вирішення даного питання залежить від консолідації зусиль на різних

рівнях: держави, ЗВО та власне особистості майбутнього вчителя.

Список використаних джерел

1. Концепція НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення 15.01.2021).

2. Сидоренко В. В. Концептуальні засади Нової української школи: ціннісносвітоглядний аспект. Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології: збірник доповідей III Всеукраїнської інтернет-конференції. Київ, 2018. С. 121–128.

3. Сухомлинський В. Вибрані твори : у 5 томах. Київ, 1976. Т. 1. С. 591.